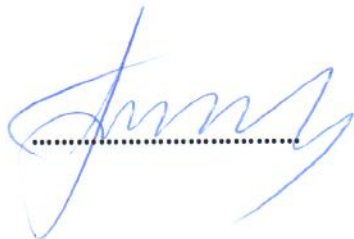

ZATWIERDZAM

Warszawa, 11 października 2016 r.

PROTOKÓŁ nr 2/2016

z drugiego posiedzenia grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przy grupie roboczej ds. KSOW

W dniu 8 września 2016 r. odbyło się drugie posiedzenie Grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich działającej przy Grupie Roboczej ds. KSOW.

Pracom grupy przewodniczył Pan Henryk Skórnicki, dyrektor Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Radomiu, który na początku spotkania poddał pod zaopiniowanie i przyjęcie zaproponowanego porządku obrad, który był następujący:

1. Otwarcie drugiego posiedzenia grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich i powitanie uczestników - Pan Ryszard Zarudzki Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przewodniczący grupy.
2. Prezentacja propozycji zmian w naborze operacji zgłaszanych przez partnerów KSOW/SIR – przedstawiciel Biura Pomocy Technicznej.
3. Finansowanie projektów realizowanych przez grupy operacyjne EPI w ramach działania „Współpraca” PROW 2014-2020 – Paweł Szabelak, DROW MRiRW.
4. Sprawy organizacyjne - wybór zastępcy przewodniczącego GTI.
5. Prezentacja propozycji dodatkowych operacji oraz zmian do planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR oraz dyskusja – Iwona Obojska, CDR w Brwinowie.
6. Uchwała w sprawie zaopiniowania planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR dla działań: „*Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy oraz ułatwianie tej współpracy*” oraz „*Działań na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich*”.
7. Bieżąca informacja o funkcjonowaniu Sieci innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich („SIR”) w Polsce – Iwona Obojska, CDR w Brwinowie.
8. Funkcjonowanie grup zadaniowych w ramach SIR – Henryk Skórnicki, CDR w Brwinowie oddz. w Radomiu.
9. Podsumowanie i zamknięcie posiedzenia.

Grupa przyjęła agendę spotkania przez aklamację.

Ad.1

Posiedzenie otworzył Pan Ryszard Zarudzki, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W swoim wystąpieniu podkreślił, że wdrażanie innowacyjności to proces, który musi funkcjonować wraz ze zmianą postaw. Ważne jest innowacyjne myślenie, tworzenie więzi i budowanie tzw. infrastruktury współpracy. Pan Minister poinformował zebranych o nowym podejściu i nowych rozwiązaniach dla rolnictwa zapisanych w dokumencie pt. Strategia odpowiedzialnego rozwoju, który zostanie przyjęty przez Radę Ministrów 6.10.2016 r. Minister zwracając się do członków grupy tematycznej, wskazał na potrzebę zaopiniowania planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR.

Następnie głos zabrał Pan Przewodniczący i poinformował, że mamy kworum – 33 osoby uprawnione do głosowania.

P. H. Skórnicki w tej części podzielił się z uczestnikami informacjami ze spotkania na temat pierwszych doświadczeń w tworzeniu i funkcjonowaniu grup operacyjnych w krajach UE oraz sieci innowacji w rolnictwie. Wg informacji przekazanych przez Komisję Europejską w Europie ma powstać 3205 grup operacyjnych - najwięcej w Hiszpanii 849, 625 we Włoszech, to nie oznacza, że w tych państwach poziom wsparcia na działanie Współpraca jest największy. Poziom wsparcia finansowego dla grup operacyjnych jest zróżnicowany, kształtuje się od 200 tys. euro na jeden program operacyjny do 3 mln euro, największe wsparcie mamy w Polsce, a drugim państwem jest Bułgaria, gdzie poziom dofinansowania wynosi 1 mln euro. Działanie Współpraca i tworzenie grup operacyjnych to nowe wyzwanie, a zaawansowanie prac w tym zakresie jest dość mocno zróżnicowane w poszczególnych państwach. Na koniec kwietnia w 10 państwach UE uruchomiono działanie współpraca, ale większość planuje jednak nabory w II półroczu 2016 r. Zróżnicowany jest również system finansowego kosztów tworzenia grup operacyjnych. W kilku państwach np. we Włoszech koszty tworzenia grup operacyjnych prefinansowane są w ramach Działania Współpraca (poddziałanie tworzenie GO - 50 tys. euro/rok), a w niektórych państwach w tym w Czechach i Polsce koszty związane z pracą brokera finansowane są z pomocy technicznej w ramach sieci na rzecz innowacji w rolnictwie. Z prezentowanych doświadczeń w zakresie funkcjonowania GO wynika, że projekty realizowane przez te grupy są raczej proste – głównie skoncentrowane na produkcji podstawowej, innowacjach technologicznych, produktowych, organizacyjnych i marketingowych. Widać kompleksowość podejścia, np. wdrażanie nowych technologii i nowych rozwiązań organizacyjnych oraz nowych strategii marketingowych w ramach tego samego projektu. Głównym celem większości projektów jest podnoszenie konkurencyjności gospodarstw.

We wszystkich państwach za sieć ds. innowacji odpowiada ministerstwo rolnictwa, a koordynatorem sieci są różne instytucje, np. izby rolnicze, organizacje rolnicze lub instytucje doradztwa rolniczego.

Ad 2)

Pan Krzysztof Rodzik, dyrektor Biura Pomocy Technicznej w MRiRW omówił propozycje resortu dotyczące zmian w naborze operacji zgłaszanych przez partnerów KSOW/SIR. Pan Dyrektor zwrócił uwagę na najważniejszą proponowaną zmianę jakościową w opracowywanych obecnie dokumentach. Dotyczy ona partnerów, którzy będą realizować projekty w KSOW/SIR, będą oni wybierani w konkursie i to oni będą mogli realizować zgłaszane projekty. Dotychczas tak naprawdę wybierano tytuł projektu a później wykonawca

startował w konkursie i niekończenie ten kto projekt wymyślił, był jego autorem ostatecznie go realizował. BPT MRiRW wyszło w ten sposób naprzeciw oczekiwaniom, w związku z uwagami zgłaszanymi przez środowiska związane z KSOW, m.in. przez partnerów KSOW. Pan Dyrektor przypominał, że wymaga to zmiany ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Podkreślił, że ministerstwo bardzo intensywnie pracuje nad zmianami legislacyjnymi. Zmiany w ustawie rozpoczęto m.in. od zmian zasad wyboru partnerów KSOW w konkursie. Ustawa jest planowana do wejścia w życie w terminie X/XI 2016 r. To determinuje resztę prac legislacyjnych. Kolejnym krokiem będzie zmiana rozporządzenia ministra rolnictwa i rozwoju wsi w sprawie funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Rozporządzenie było konsultowane przy pomocy m.in. jednostki centralnej (FAPA) m.in. z grupą ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Zebrano uwagi dotyczące kryteriów wyboru i opracowano te, które w sposób syntetyczny odpowiadają profilowi partnerów KSOW i w kontekście tego, jakie chcielibyśmy otrzymać wskaźniki, gdyż to one będą miernikiem rozliczeń z Komisją Europejską. Pan Dyrektor zakłada, że we IX będzie poddane konsultacjom wewnątrzresortowym, a dla partnerów zewnętrznych zostanie przekazana do konsultacji dopiero, jak wejdzie w życie ustawa. Planuje się, że rozporządzenie powinno wejść w życie XI/XII 2016 r. To będzie determinowało rozpisanie konkursów dla partnerów.

Pan Dyrektor poinformował, że w związku z tymi zmianami, konkurs na projekty partnerskie wg nowych zasad będzie mógł być rozpisany XII 2016/I 2017. Ponieważ jest to plan, Pan Dyrektor podkreślił, że to wszystko będzie zależało od procedury legislacyjnej i jej zakończenia. BPT cały czas pracuje nad regulaminami i odpowiednią dokumentacją do konkursów.

Pan Dyr. Rodzik podał wielkość środków przewidzianych na konkurs w ramach KSOW dla partnerów ministerstwa - to będzie 9,5 mln PLN w 2017 r. **Pan Minister Zarudzki dodał**, że ponieważ są to nieduże pieniądze, resort szuka dobrych rozwiązań, aby pieniądze te wydatkować efektywnie.

Pan Dyrektor w dalszej części wystąpienia poinformował uczestników o działaniach resortu rolnictwa idących w kierunku zwiększenia budżetu na Pomoc Techniczną (PT) w ramach SIR. Ministerstwo uzasadniło Komisji Europejskiej, dlaczego występuje o zwiększenie budżetu. W VI podjęto uchwałę Komitetu Monitorującego w zwiększenie PT. W przypadku ODR ten budżet ze środków PT wzrósłby prawie 2-krotnie, z 390 tys. euro do 800 tys. na każdy z 16 WODR-ów w perspektywie 2014-2020. Dyrektor podkreślił jednocześnie, że zmiany te są przedmiotem starań, uzgodnień, roboczych spotkań i podjętej próby uzgodnienia ich z Komisją Europejską.

Pan Minister Zarudzki dodał, że jest to oczywiście trudny proces, strona polska stara się o 125 mln. euro. Jest to ważna zmiana, bo inaczej groziłoby załamanie funkcjonalności związanej z realizacją PT, a resort jest w stanie wygospodarować z oszczędności w ramach PROW te pieniądze, bez uszczerbku dla innych działań.

Dyr. Rodzik **dopowiedział**, że zmiana ta, jeżeli zostanie zaakceptowana przez KE, to konieczna będzie korekta rozporządzenia dot. PT, w tym kwestii limitów, Ministerstwo planuje, że rozporządzenie o limitach środków przyznawanych dla każdego WODR oraz CDR zostanie przygotowane w II kwartale 2017r.

Pan Min. Zarudcki uzupełnił, że wykorzystanie limitów środków z PT przez samorzędy nie jest najlepsze. Minister poprosił, że po wprowadzeniu zmian w prawodawstwie dot. limitów środków pomocy technicznej, służących poprawie funkcjonalności realizacji PT, chciałby otrzymać informację zwrotną, czy po zmianach sytuacja ulegnie poprawie.

Dyr. K. Rodzik wyjaśnił, że pewne problemy w rozporządzeniu dot. kwalifikowalności pomocy technicznej (projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020), gdzie zostały zaplanowane pewne uregulowania przejściowe, jest ono w ostatniej fazie przygotowań, obecnie w Rządowym Centrum Legislacji i powinno wejść w życie na przełomie IX/X 2016 r. Rozporządzenie to determinuje także zmiany w ramach KSOW dla partnerów SIR.

Dyr. Rodzik podkreślił, że ponieważ partnerzy będą wydawać publiczne środki, ich projekty będą wybierane do dofinansowania w ramach konkursu, będą ich obowiązywać zasady: konkurencyjności, racjonalności, przejrzystości, kwalifikowalności wydatków itp. Dla partnerów została zaplanowana pewna nowość - jeśli chodzi o partnerów resort dopuścić do katalogu dostaw i usług możliwość zawierania umów cywilno-prawnych z własnymi pracownikami na realizację projektu partnerskiego. Pan Dyrektor podkreślił, że nie jest to dopuszczone i nie ma takiej możliwości w odniesieniu do beneficjenta. Ministerstwo, jako beneficjenci nie może podpisywać umów cywilno-prawnych ze swoimi pracownikami, ale partnerzy będą mogli.

Pan Dyrektor Rodzik zaznaczył, że projekt wybrany w konkursie realizowany przez partnera, będzie oczywiście musiał spełniać wymagania wynikające z rozporządzenia, a nad wydatkami będzie prowadzona kontrola. Pan Dyrektor podkreślił, że w SIR-rze kontrolę nad wydatkami będzie prowadzić ODR i CDR. W przypadku wyboru partnerów w województwach, ocena formalna będzie prowadzona przez WODR, a finansowana i merytoryczna w CDR. Po takim sprawdzeniu umowa z wybranym partnerem będzie podpisana przez WODR. W przypadku wniosków partnerów CDR, całość oceny prowadzi CDR.

Pan Dyrektor Rodzik odniósł się także do zmiany rozporządzenia w sprawie funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w którym wprowadzone zostaną ujednoczone kryteria wyboru operacji w całej Polsce oraz lista kryteriów. BPT wraz z JC opracuje szczegółowy przewodnik po kryteriach.

Pan K. Rodzik poinformował, że zostaną opracowane wzory dokumentów, takie jak jednolity wzór umowy z partnerem dla samorządu województwa, IZ, CDR, WODR, FAPA, tak żeby

każdy z partnerów wiedział, jakie będą warunki realizacji operacji partnerskich. Ponadto, BPT opracuje oczywiście ogłoszenie o naborze wraz z dokumentacją konkursową itp.

Istotna uwaga p. Dyr. dotyczyła rozdziału alokacji na poszczególne działania, co będzie miało miejsce już na etapie ogłoszenia, choć dla SIR to cały czas będą działania 2 i 5, to niektóre z działań, które nie spełniały kryteriów Europejskiej Sieci Rozwoju Obszarów Wiejskich będą wygaszane. Podkreślono, że resort będzie się koncentrować na działaniach ważnych z punktu widzenia IZ i KE, tj. m.in. SIR czy dotyczących Igd.

Pan Dyrektor podkreślił, że MRiRW wyraziło zgodę na zmianę w planie operacyjnym KSOW, wychodząc naprzeciw prośbom kierowanym ze strony ODR i CDR, żeby mogły one realizować zgłoszone operacje i efektywnie wydać środki.

Ze strony p. Iwony Obojskiej, CDR w Brwinowie padło pytanie, czy obecnie zgłoszone operacje przez partnerów mogą być realizowane wg starych wzorów dokumentów i wytycznych CDR.

Przedstawiciele BPT odpowiedzieli, że tak, ponieważ zmiany ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw i zmiana rozporządzenia dot. funkcjonowania krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, nastąpią wg planowanego terminu na koniec 2016 roku. Podkreślono, że oczywiście ci partnerzy powinni być wybrani zgodnie z obowiązującymi zasadami, a operacje są wpisane w planie operacyjnym. P. Dyr. Rodzik wyraźnie podkreślił, żeby CDR dopilnowało, aby środki były wydatkowane wg obowiązującej zasady kwalifikowalności.

Dodatkowo, p. Dyrektor Osińska poprosiła CDR, żeby zadbać o poprawność zapisów w umowie dot. wymogu konkurencyjności. Wyraźnie zastrzegła, że już w tej chwili i na tym etapie należy przestrzegać tej zasady. P. Dyrektor poprosiła CDR o przesłanie do BPT treści umów do konsultacji, aby wymagane zapisy zostały zawarte w dokumentach, nawet zanim pojawi się jednolity wzór.

Dyr. Mach, WODR woj. pomorskiego podniósł kwestię limitu 25% kwoty z przeznaczeniem na wydatki bieżące, m.in. na wynagrodzenia; p. dyr. Mach dopytał czy te 25% odnosi się do wydanych czy do planowanych środków?

P. Dyrektor Rodzik wyjaśnił, że 25% z przeznaczeniem na funkcjonowanie w stosunku do 75% na realizację planu operacyjnego, odnosi się do całej perspektywy 2014–2020. Odpowiedział, że jeżeli ktoś chce te środki wydać w jednym planie operacyjnym, to oczywiście może dowolnie tym zarządzać, jednakże, na końcu okresu rozliczeniowego ta proporcja rozdziału kwot musi być zachowana; czyli jeżeli w jakiś okresach zostanie wydane więcej, to w końcowym rozliczeniu pojawi się poważny problem, wcześniejszych rozliczeń nie da się odwrócić. Na końcu musi pozostać 25% na funkcjonowanie i 75% na plan operacyjny.

Ad. 3)

Finansowanie projektów realizowanych przez grupy operacyjne EPI w ramach działania „Współpraca” PROW 2014-2020 – p. Paweł Szabelak, DROW MRiRW

We wstępie **p. Szabelak podkreślił**, że członkowie grupy GTI aktywnie uczestniczyli w konsultowaniu projektowanych przepisów rozporządzenia MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego PROW 2014–2020. Poinformował, że konsultacje w sprawie projektu rozporządzenia były bardzo szerokie, zgłoszono 166 uwag do tego projektu i sporo z tych propozycji zostało uwzględnione.

W swoim wystąpieniu p. Szabelak omówił zasady udzielania wsparcia w ramach działania „Współpraca” PROW 2014–2020. Przedstawił też szczegółowo zakres wymagań dotyczących beneficjenta, strukturę i kwalifikowalność kosztów, limity pomocy, itp. P. Szabelak przypomniał, że budżet działania wynosi 57 999 730 euro, planowana liczba grup operacyjnych 90 – liczona wg średniej przyjętej wartości operacji, a może być ich więcej. Grupy EPI tworzone są w celu realizacji konkretnych operacji, w zakresie nowych produktów, praktyk, procesów, technologii, metod organizacji lub marketingu, w sektorze rolnym, spożywczym lub leśnym. Prezentacja wywołała dyskusję wśród uczestników spotkania, w szczególności wśród przedstawicieli nauki. Zwracali oni uwagę m.in. na ewentualny problem wykorzystania dostępnej puli środków, głównie przez beneficjentów z branży przetwórstwa lub wytwarzających środki produkcji i maszyny dla rolnictwa, tj. wielkie koncerny i duże przedsiębiorstwa, a nie przez rolników, w tym w zakresie podstawowej produkcji rolnej. Zaproponowano, aby wprowadzić do przepisów wdrażających działanie kryteria preferujące mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, jako członków grup operacyjnych na rzecz innowacji, a także preferujące operacje dotyczące podstawowej produkcji rolnej, oraz o niższej wnioskowanej kwocie pomocy. W dyskusji odnoszono się także do zaproponowanej w działaniu „Współpraca” struktury kosztów.

P. Szabelak potwierdził, że osoby fizyczne i prawne, a także ngo mogą działać razem w grupie operacyjnej, podany katalog podmiotów to katalog minimalny – podkreślał p. Szabelak. Ważne, że muszą być co najmniej 2 różne podmioty. Każdy podmiot będzie miał określone zadania i będzie to wynikać z projektu danej grupy.

Pan dyr. Kiersz zadał pytanie dot. konkurencji z dużymi firmami. Z przeliczeń kwot wynika, że grup operacyjnych będzie ok. 20 (biorąc pod uwagę max pułap dofinansowania – 12 mln PLN). Zapytano więc, skąd pewność i przyjęte założenie, że będzie tych grup 90?

Pan Szabelak odpowiedział, że grupy i zaplanowane przez nie operacje mogą być dotyczyć także mniejszej wartości. Wskaźnik 90 grup wynika z uśrednionej wartości dofinansowania i zróżnicowania operacji pod względem ich wartości.

p. M. Suszko odniosła się do ww. zagadnienia, uważając, że będzie zainteresowanie ze strony dużych firm, które będą chciały wykorzystać pieniądze dostępne w ramach działania,

a to są ogromne pieniądze i powstaną potężne grupy, które będą chciały ściągnąć te pieniądze z rynku.

Pan H. Skórnicki dodał, przywołując przykład niemiecki, że Niemcy na jeden projekt realizowany przez grupę operacyjną przeznaczili 250 tys. euro w całym programie.

Pan M. Paradowski odpowiadając na tę kwestię, powiedział, że w Niemczech jest inna konstrukcja na wdrażanie tego działania i realizację operacji; często jest tak, że wskazane kwoty dotyczą kosztów bieżących funkcjonowania grupy, a koszty projektu są finansowane w ramach innych działań Programu. W ramach działania „Współpraca” finansowana jest grupa i koszty bieżące, a inne operacje są realizowane w ramach innych działań Programu.

Pan J. Wierzbicki, odnosząc się do wypowiedzi p. Paradowskiego, nadmienił, że to jest ważna uwaga, bo w niektórych krajach to wsparcie obejmuje tylko koszty ogólne i bieżące, a te koszty związane z samym projektem są finansowane z innych działań. Są dwa modele finansowania: ogólne i bieżące są finansowane w ramach działania „Współpraca”, a inne działania grupy EPI mogą być finansowane odrębnie.

Pan J. Wierzbicki zadał pytanie - czemu służą projekty realizowane przez grupy – „Wsparcie dotyczy funkcjonowania grup operacyjnych na rzecz innowacji EPI oraz realizacji przez te grupy projektów, które prowadzą do opracowania nowych rozwiązań [...]”, a co z wdrażaniem?

P. Szabelak podkreślił, że oczywiście finansowanie to dotyczy opracowania i wdrożenia, im bliżej realizacji tych pomysłów, tym lepiej. W prezentacji zabrakło doprecyzowania, ale teksty prezentowane na slajdach to nie są wycinki z treści projektu rozporządzenia, w którym jest to już dookreślone.

Prof. Hołownicki stwierdził, że czym innym jest wdrażanie, a czym innym upowszechnianie; nie należy tworzyć barier, którym później trzeba stawiać czoła. Zwrócił też uwagę, na sposób oceny wniosków projektowych. Kto to będzie robił? Czy członkowie GTI będą mogli uczestniczyć w projektach?

Mocno akcentował bolesny problem niskiego poziomu oceny wniosków projektowych. W NCBiR wnioski ocenia III liga pracowników naukowych, gdyż I liga - najlepsi profesorowie nie mają na to czasu, II liga uczestniczy w projektach i nie może ich oceniać, więc pozostają tylko ci, którzy nie stworzyli żadnego projektu.

Odnosił się też do katalogu beneficjentów: rolnicy, przedsiębiorcy, jednostki naukowe. Prawie 58 mln euro to są dość duże pieniądze w działaniu „Współpraca”, ale to niewiele w porównaniu do działania „Szybka ścieżka” w NCBiR, gdzie roczna alokacja sięga 1,5 mld PLN. Wg p. profesora środki dostępne w ramach działania „Współpraca”, to mała pula środków na rolnictwo, w stosunku do innowacji przemysłowych. Istnieje obawa, że przedsiębiorcy, którzy mogą korzystać ze wsparcia NCBiR, sięgną też po te skromne środki dane na postęp w rolnictwie. Można więc rozważyć, ukierunkowanie projektów wyłącznie na

innowacje w produkcji podstawowej (roślinnej i zwierzęce). Duże projekty dla przetwórstwa mogą być nadal wspierane przez NCBiR.

Pytanie profesora brzmiało: Czym działanie „Szybka ścieżka” NCBiR różni się od działania „Współpraca”?

Pan Szabelak odpowiedział, że w tych projektach zawsze musi odnosić korzyść rolnictwo.

Prof. Hołownicki odparł, że w projektach NCBiR korzyści także odnosi rolnictwo. Chodzi jednak o to, aby te skromne środki, które oferuje się w działaniu „Współpraca” skierowano dla rolników, a nie przedsiębiorców, którzy mogą pozyskać wsparcie z innych źródeł. Należy pamiętać, że Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój (POIR) nie może wspierać innowacji z tego zakresu.

Pan Szabelak wyjaśnił, że przy takich ograniczeniach wypadłoby ze wsparcia przetwórstwo.

Prof. Hołownicki odparł, że można potraktować przetwórców w innym ujęciu, np. z ukierunkowaniem na przetwórstwo przydomowe.

Pogląd p. prof. Hołownickiego podzielił p. H. Skórnicki i dodał argument, że na wszystkich spotkaniach z KE, Komisja podkreśla, że te środki z działania powinny właśnie być dedykowane wsparciu innowacji w produkcji podstawowej.

W tym kontekście p. I. Obojska zadała pytanie, czy mali przedsiębiorcy, będą jakoś dodatkowo punktowani, bo w tych zapisach projektu nie ma ograniczenia co do przedsiębiorstwa, jest zagrożenie, że wielkie firmy, które i tak mają duże fundusze, mogą zabrać większość wsparcia.

P. Szabelak wyjaśnił, że było takie kryterium mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa były premiowane, ale zostało zamienione na kryterium typu: różnicowanie podmiotowe i udział rolników, w wyniku uwag zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych projektu rozporządzenia, z których wynikało, iż odbierane jest ono jako preferowanie przedsiębiorstw.

H. Skórnicki zauważył, że to jest bardzo istotna zmiana w kryterium wyboru. Ze strony Komisji Europejskiej takie podmioty są raczej postrzegane jako sponsorzy przedsięwzięć innowacyjnych. Podmioty rynkowe, przetwórcze byłyby widziane w grupie operacyjnej, ale nie liczyłyby one na wsparcie finansowe, ale raczej udzielali by wsparcia finansowego.

Jednakże, takie rozwiązanie do zastosowane u nas byłoby bardzo trudnym przedsięwzięciem.

J. Wierzbicki dopytał p. Skórnickiego o informację, na co sponsorzy przeznaczali finanse na innowacje i kto był właścicielem inwestycji?

H. Skórnicki wyjaśnił, że w prezentowanych przykładach nie pokazywano firm inwestujących w środki produkcji, ale raczej pokazywano firmy zajmujące się zagospodarowywaniem,

ewentualnym obrotem płodami rolnymi, współfinansowaniem szeregu przedsięwzięć dla grupy i na rzecz grupy operacyjnej. Firmy te czerpały z wdrażanej innowacji korzyści w zakresie poprawy jakościowej surowca, który produkują.

P. Szabelak dopowiedział, że często chodzi o wykorzystanie przez firmy swoich działań w ramach tzw. *corporate social responsibility*.

Prof. Golka zgłosił poprawkę do zapisu „Wsparcie dotyczy funkcjonowania grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI) oraz realizacji przez te grupy projektów, które prowadzą do opracowania nowych rozwiązań..” – powinien on brzmieć: „wprowadzą nowe rozwiązania” dla rolnictwa. Działanie dotyczy głównie prac wdrożeniowych, a nie procesu badawczego.

Pan prof. Golka odniósł się do projektu rozporządzenia do działania „Współpraca”, który postrzega jako wytyczne bardziej resortu budownictwa, niż rolnictwa. Skupił się na strukturze kosztów i doszedł do wniosku, że zgłoszony projekt ma szanse realizacji, jeżeli większość kosztów wg zapisów w projekcie rozporządzenie będzie dot. budowy, przebudowy, modernizacji obiektów lub infrastruktury (np. chłodnie, przechowalnie, budynki inwentarskie, inne z innowacyjnymi rozwiązaniami). Podał przykład: inwestor sobie to buduje za np. 15 mln, a z projektu może dostać zwrot 7,5 mln. Reszta 10% stanowi koszty bieżące i 10% ogólne.

Profesor podał też inny przykład dot. wdrożenia nowej maszyny: – np. skonstruowaliśmy jakąś maszynę, to jak ktoś jest producentem tych maszyn, to może uczestniczyć w tym projekcie i wyprodukować serię próbna tych maszyn, w takiej grupie operacyjnej znajdzie się 5 rolników, którzy kupią od tego producenta te 5 maszyn za połowę ceny, a II połowę producent uzyska z dofinansowania w ramach projektu. Pan Prof. podkreślił, robiąc te wyliczenia, że wówczas, to ten 10% udziału kosztów bieżących i 10% kosztów ogólnych, stanowi bardzo małe kwoty i nie wystarczą one na wprowadzenie tego projektu do produkcji. Wg prof. Golki, może okazać się, że koordynator takiego projektu na maszynę rolniczą to z trudem 500 PLN/miesięcznie mógłby otrzymać za tą koordynację.

P. Profesor podsumował, że ma uwagę do struktury kosztów, gdzie najwięcej jest skierowane na budowę i modernizację, co spowoduje, że ci bogaci inwestorzy „przejmą” te pieniądze, a reszta zainteresowanych nie dostanie nic.

P. Szabelak przypominał, że w kosztach jest jeszcze zakup materiałów i usług, badań i materiałów na ich wykonanie. Ale należy to doprecyzować w projekcie rozporządzenia i uważać, żeby cały projekt nie był realizowany na zasadzie zakupu usługi oraz żeby działanie nie było tylko „inwestycyjno-zakupowe”.

P. dyr. Kiersz: - mamy 250 mln PLN do zagospodarowania, czyli 58 mln. euro. Tworzymy konsorcjum: ODR, uczelnia, rolnicy, przedsiębiorcy. Kto będzie liderem? - nie ODR, nie uczelnia, nie rolnik, czyli zostaje przedsiębiorca. I wtedy jeżeli składać projekt, to należy

sięgać po górną, max kwotę, czyli ok. 12 mln PLN, i z tego wychodzi kalkulacja, że w Polsce powstanie ok. 20 grup. Poddał pod zastanowienie kwestie mentalności rolników, czy 20 grup pozwoli na osiągnięcie tego celu, czy działania innowacyjne istotnie wpłyną na poprawę sytuacji rolników?

Prośba o przeanalizowanie kwestii, bo podana kwota dostępu jest za duża, żeby ją można było konsumować w formule - ODR lub uczelnia jako liderzy. Ukierunkowane to jest na przedsiębiorców. Firmy komercyjne w regionalnych oddziałach Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w poprzednich edycjach i w tej chwili są bardzo łapczywe, a nie wygrywają polskie firmy, raczej są to zagraniczne podmioty, dla których podwykonawcami są polskie firmy, za zupełnie inne (przyp. red. niższe) pieniądze.

H. Łucjan, Fundacja Rozwoju Lubelszczyzny, zwrócił się z pytaniem dot. wkładu własnego, czy jest on przewidywany czy nie.

P. Szabelak wyjaśnił, że jeżeli chodzi o wkład rzeczowy, to został usunięty z projektu rozporządzenia, a wkład finansowy został i w zależności od kategorii kosztów, będzie on inny. W badaniach - 10%, W kosztach związanych z nabywaniem, inwestycjami będzie to 50% ze strony członka lub członków grupy, a to musi określać umowa stanowiąca podstawę funkcjonowania grupy.

Inne zadane pytanie dotyczyło, czy premiowany jest udział brokerów innowacji, czy są kryteria dot. włączenia brokerów.

P. Szabelak odpowiedział, że nie, funkcja brokera innowacji nie jest premiowana.

Inny uczestnik zabrał głos w dyskusji poparł to co podkreślał p. dyr. Kiersz – do dużej operacji wykłada duże środki duży przedsiębiorca, duży producent, wtedy sięga się po max. poziom dofinansowania. Czy będzie określony minimalny próg wejścia projektu do programu? Pan dodał, że wartość minimalna projektu nie jest obecnie premiowana, a proponuje, żeby mniejsze projekty były lepiej premiowane.

P. Szabelak odpowiedział, że nie ma minimalnej wartości projektu, a nie spodziewamy się, że będą zgłaszane małe wartości projektu.

Prof. Golka wtrącił, jednak, że w przypadku maszyn może być koszt kilkuset tysięcy zł, może 200 – 300 - 400 tys. Gdy mniejsze projekty premujemy, to wtedy osiągamy lepsze wskaźniki, bo 12 mln to jest kwota górnego pułapu.

Prof. Holownicki podkreślił, że działanie „Współpraca” powinno być ukierunkowane na odbiorcę rozporozszonego, jakim jak jest rolnik, mikro i mały przedsiębiorca oraz głównie na produkcję podstawową i przetwórstwo realizowane w obrębie gospodarstwa, jak również na ochronę środowiska w zakresie ograniczania zagrożeń związanych z produkcją rolniczą.

Pan prof. w kwestii finansowania uznał za absurdalną sytuację, w której jednostki naukowe i doradztwo rolnicze musi wykazać własny wkład finansowy. Dlaczego nie może to być wkład rzeczowy np. udostępnienie na określony czas posiadanej aparatury lub infrastruktury? Przecież to można łatwo obliczyć i sprawdzić.. Pan prof. dopytywał, z czego jednostka naukowa, ODR lub nawet drobny rolnik sfinansuje projekt? Obecne zapisy wyeliminują wiele cennych przedsięwzięć. Np. jednostki naukowe w programach POIR, w projektach PARP i Horyzoncie 2020 mają swój udział w projekcie sfinansowany w 100%. Prof. podkreślił, że przedsiębiorcy mogą inwestować swoje środki, ale zapytał - z jakich środków może to zrobić ODR? Może jednak udostępnić swoje sale wykładowe, pola lub pracowników.

M. Suszko zadała pytanie dot. możliwości zaliczkowania.

P. Szabelak odpowiedział, że tak. W projekcie rozporządzenia nie ma przepisów dotyczących zaliczkowania operacji, gdyż są one regulowane odrębnym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Operacje mogą być realizowane etapami i będzie można się o nią ubiegać, na podstawie zawartej umowy o przyznaniu pomocy. W elementach wniosku o przyznanie pomocy, określonych w projekcie rozporządzenia, uwzględniono podanie informacji, czy podmiot ubiegający się o pomoc finansową ubiega się o zaliczkowanie.

J. Wierzbicki poparł wypowiedź prof. Hołownickiego, czy można rozważyć 100% finansowania kosztów badań, w przeciwieństwie do tego co jest teraz zaproponowane, czyli 10% wkładu własnego, a 90% refundacji.

Pytanie dot. kryteriów wyboru operacji: oceny potencjału innowacyjnego operacji. Pan Wierzbicki zaznaczył, że oceny wniosków dot. innowacyjności są trudne a oceny mogą być subiektywne. Także w kwestii oceny potencjalnej skali oddziaływania rezultatów operacji. W związku z tym, czy jest plan jak będzie oceniany potencjał innowacyjny operacji, czy osoby oceniające będą mieć określone jakieś ramy tej oceny, czy będzie to wyłącznie ocena subiektywna? – dopytywał p. Wierzbicki. Zgłosił poważne obawy, że to działanie tak jak jest teraz zaprezentowane - bez przemyślanych kryteriów, może się skończyć tym, że to pojedynczy przedsiębiorcy będą korzystać – wystąpią z propozycją np. „mam maszynę chce ja wypromować za kwotę 12 mln PLN”, czy np. „mam nawozy i też chcę je wypromować i skorzystać z tego działania”. Padło pytanie jak się zabezpieczyć przed takiego typu działaniami?.

Wg p. Wierzbickiego należy promować projekty mocno rozproszone, czyli adresowane do dużej grupy rolników, jeżeli dotyczyłoby to np. technologii – to należałoby to uzgodnić, że jest kilku dostawców tej technologii, a nie wyłącznie jednej swojej. Należy wyjść z poziomu rolnika, który zgłasza problem i znaleźć mu tego, który mu go rozwiąże.

P. Szabelak wyjaśnił, że resort próbował zastosować takie kryteria związane z oddolnością inicjatywy, ale niestety rozporządzenie ma to do siebie, że trzeba wszystko zapisać językiem prawnym, a niestety był problem ze sformułowaniem odpowiednich warunków. W przypadku POIR i PARP, zasady są określone w formie wytycznych, a nie rozporządzenia.

Borykamy się z tym problemem, w przypadku PROW wszystkie działania są wdrażane na podstawie rozporządzeń. W przypadku takich działań jak te z POIR, gdzie jest po prostu odniesienie do artykułu z rozporządzenia Komisji, to ministerstwu rolnictwa taki sposób nic nie daje, gdyż przełożenie na rozporządzenie krajowe wymaga precyzyjnego określenia zapisów w formie prawnej.

Co do oceny samych operacji Pan Szabelak wyjaśnił, że zaprezentowane kryteria, stanowią ogólny zbiór zakresu jaki ma być oceniany i są zgodne z rozporządzeniem [1305/2013], przy czym projekt rozporządzenia dla działania określa te kryteria w sposób szczegółowy a ich ocena będzie wykonywana przez ekspertów zewnętrznych, powoływanych przez agencje a nie przez urzędników.

M. Paradowski dodał, że część kryteriów jest mierzalna i obiektywna, ale charakter tego działania po prostu nie pozwala, żeby tak było w każdym przypadku. Idealnym rozwiązaniem, które MRiRW stara się stosować w innych instrumentach PROW, w sytuacjach ewidentnych, to zasada, że za dany parament są określone punkty i lista rankingowa niejako tworzy się sama

Nie zawsze tak to można przeprowadzić. W tym przypadku, obok kryterium mierzalnego pojawia się element pracy ekspertów, którzy będą oceniać te projekty. Pan Paradowski wyjaśnił, że eksperci będą wybierani przez podmiot wdrażający, ale resortowi trudno określić czy to będzie II czy III liga ekspertów. Pan Dyrektor podkreślił, że czasami tematyka będzie powodowała trudność w znalezieniu ekspertów do danego zagadnienia, ale jak ponownie zaznaczył, wybór eksperta z danej dziedziny będzie rolą podmiotu wdrażającego, resort zakłada, że ci eksperci nie będą zaangażowani w ten projekt i na dowód tego będą podpisywać się pod oświadczeniem o braku konfliktu interesów. Jeżeli zaistniałaby duża rozbieżność w przypadku oceny projektu przez 2 ekspertów, to oczywiście istnieje dalsza procedura, chodzi o uzyskanie jak najbardziej miarodajnej oceny.

Prof. Hołownicki zapytał - Ilu będzie recenzentów i ile etapów oceny? Czy planowana jest ocena strategiczna przez podmiot wdrażający?

P. Szabelak odpowiedział, że oceny strategicznej nie będzie, tylko ocena formalna i merytoryczna.

Prof. Golka poprosił o wyjaśnienie, czy prezentowane w projekcie rozporządzenia kryteria oceny są utrzymane i aktualne?

P. Szabelak odpowiedział, że część z nich tak, natomiast rozporządzenie jeszcze ostatecznej, końcowej formy nie ma i są dodawane lub zmieniane kryteria stosownie do zgłoszonych uwag w konsultacjach.

M. Paradowski wyjaśnił, że do projektu rozporządzenia zgłoszono bardzo dużo uwag dot. kryteriów wyboru i to miało wpływ na zmianę tych kryteriów. Obecnie zainteresowani

mogą mieć wgląd tylko w projekt rozporządzenia dot. „Współpracy”, który był udostępniony w chwili rozpoczęcia konsultacji zewnętrznych, czyli to jest wersja jeszcze przed zmianami.

Z sali padło pytanie o to kiedy będzie zmieniony projekt?

M. Paradowski poinformował zebranych o stanie zaawansowania prac – na dzień 8.09.2016 r. projekt jest wstępnie zaopiniowany przez departament prawny i niebawem, po ostatecznych ustaleniach, zostanie skierowany do zwolnienia z komisji prawniczej RCL. Wtedy też kolejna wersja przygotowywanego projektu zostanie udostępniona. Ponadto, zostanie udostępniona tabela ze wszystkimi uwagami zgłoszonymi w trakcie konsultacji społecznych na stronie RCL.

H. Skórnicki podjął zobowiązanie, że gdy tylko projekt będzie już w wersji ostatecznej to roześlemy go także indywidualnie członkom grupy GTI. Nadmienił, że w mniejszym gronie odbywały się konsultacje pod przewodnictwem p. min. Zarudzkiego, podczas których zgłoszono sporo zmian do kryteriów wyboru do kosztów kwalifikowalnych.

J. Wierzbicki zgłosił zastrzeżenie do udziału procentowego kosztów kwalifikowalnych – wg projektu koszty te to: 100% koszty ogólne, bieżące funkcjonowania grupy, promocja rezultatów; 90% kosztów prowadzenia badań związanych bezpośrednio z realizacją operacji; 50% kwoty pozostałych wydatków kwalifikowalnych) – i zadał pytanie, czy taki podział jest nadal aktualny? W działaniach wymienionych w PROW jest inny poziom kwalifikowalności niż 50%. Dopytał, czy Ministerstwo chce mieć 50% czy odpowiednio dla właściwego typu operacji?

P. Szabelak odparł, że to zależy od typu działania, bo w kosztach bieżących funkcjonowania jest 100%.

J. Wierzbicki podał przykład transferu wiedzy.

J. Wierzbicki - oczywiście sprostował, że chodziło o koszty bezpośrednie (w kosztach bieżących jest 100%) – gdzie są rozliczane badania i koszty inwestycyjne, ale także możliwość innych działań, które są w PROW, i tam są skatalogowane a mają inne poziomy dofinansowania niż 50%.

P. Szabelak podkreślił, że w innych działaniach PROW są w ogóle inne kategorie kosztów. W przypadku „Współpracy” nie ma działań demonstracyjnych, bo wtedy byłoby to sklasyfikowane jako działanie demonstracyjne, a to działanie nie polega na szkoleniu, bo wtedy byłoby działaniem pod nazwą „Szkolenia”.

J. Wierzbicki jednak dodał, że w kosztach bezpośrednich w działaniu „Współpraca” (operacje związane z realizacją planu operacyjnego grupy EPI), tam plan operacyjny można komponować z różnych elementów, z wielu typów działań: inwestycyjne, szkoleniowe, transfer wiedzy, które miałyby służyć wdrożeniu i rozpowszechnieniu danej inwestycji

i działaniu innowacyjnemu. J. Wierzbicki dopytywał, czy Ministerstwo ograniczyło te koszty bezpośrednio tylko do inwestycji i badań?

P. Szabelak określił, że do kosztów wymienionych w projekcie rozporządzenia należą koszty zakupów, prowadzenia badań, inwestycyjnych i budowy.

H. Skórnicki poinformował, że działalność upowszechnieniowa jest zawarta w kosztach bieżących, w ramach obowiązku upowszechniania rezultatów badań.

J. Wierzbicki dodał, że w rozporządzeniu 1305/2013 te działania są umieszczane w kosztach bezpośrednich a nie w bieżących.

Osoba z sali dopytała, a dlaczego w bezpośrednich, a nie w kosztach upowszechniania rezultatów?

P. Szabelak zadał z kolei pytanie – co będzie rezultatem w kosztach upowszechniania rezultatów? – czy upowszechnianie - co będzie przedmiotem operacji?

J. Wierzbicki zauważył, że dyskusja dotyczy dwóch różnych modeli wdrażania tego działania, a **H. Skórnicki podsumował**, że doszło do nieporozumienia, bo to o co pytał p. Wierzbicki jest kwalifikowane w wydatkach bieżących, co jest bardzo istotne. Dodał, że, w wydatkach bieżących są zawarte też szkolenia.

Prof. Golka zauważył jednak, że wydatki bieżące to bardzo mała kwota, bo tylko 10% kosztów projektu.

Na koniec dyskusji na temat projektu rozporządzenia dot. działania „Współpraca” **H. Skórnicki zapewnił**, że zgłoszone uwagi do rozporządzenia dot. kryteriów wyboru, rozdziału kosztów, zasad finansowania – mogą jeszcze w części zostać uwzględnione, a p. dyr. Paradowski podsumował, że jesteśmy na etapie tworzenia ostatecznej wersji projektu rozporządzenia.

Ad. 4)

Przewodniczący H. Skórnicki zamknął dyskusję i przeszedł do pkt. 4 porządku obrad - sprawy organizacyjne, w szczególności do wyboru zastępcy przewodniczącego grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Pan Przewodniczący przypomniał, że na I posiedzeniu grupy zgłoszono wniosek dot. modyfikacji składu grupy i jej rozszerzenia o reprezentantów nauki ze wszystkich instytutów branżowych. Wniosek został przygotowany i zgłoszony do grupy roboczej ds. KSOW, ale ze względów formalnych nie uzyskał pełnej akceptacji. Uzasadnienie - skład grupy musi spełnić kryteria wynikające z zasad dialogu społecznego, u nas jest nadreprezentacja sektora instytucji publicznych i władz regionalnych, a w grupie jest za mało organizacji społeczno-zawodowych rolników. Teraz skład nauki w pewnym stopniu został poszerzony, bo zgodnie z uchwałą gr. roboczej ds. KSOW było przewidzianych więcej reprezentantów nauki, ale nie wszystkie instytucje zgłosili swoich reprezentantów, po naszym

I posiedzeniu zgłoszono z Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego p. prof. Podlaskiego i p. prof. Stapińskiego z SGGW.

Pan Skórnicki wyjaśnił, że gdybyśmy chcieli jeszcze raz wracać do tych kwestii, wtedy należałoby zmienić cały skład grupy i równocześnie musielibyśmy poszerzyć skład grupy o większą reprezentację ngo. Dla sprawnego funkcjonowania grupy raczej należy się skupić nad powołaniem za-cy przewodniczącego grupy.

Pan Przewodniczący zwrócił się do członków grupy o zgłaszanie kandydatur na miejsce zastępcy przewodniczącego grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przy grupie roboczej ds. KSOW.

Zaproponowano kandydaturę prof. R. Hołownickiego, ale niestety pan profesor musiał odmówić, ze względu na inne istotne obowiązki.

Prof. Hołownicki zaproponował prof. Macieja Kubonia z Akademii Rolniczej w Krakowie, jako niezwykle sprawnego organizatora oraz eksperta specjalizującego się w inżynierii rolniczej.

Nie zaproponowano innych kandydatur.

Głosowanie nad wnioskiem o przyjęcie pana prof. Macieja Kubonia na stanowisko zastępcy przewodniczącego grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich przy grupie roboczej ds. Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

ZA 29, 1 osoba się wstrzymała, liczba osób uprawnionych do głosowania: 30.

Wniosek został przyjęty, p. Przewodniczący poinformował, że w wyniku głosowania p. prof. Maciej Kuboń stał się członkiem prezydium grupy.

Ad. 5)

Pani I. Obojska zaprezentowała propozycję dodatkowych operacji oraz zamian w planie operacyjnym KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR dla działań 2 i 5, a także bieżącą informację o funkcjonowaniu Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Ponieważ grupa otrzymała drogą elektroniczną plan operacyjny na lata 2016-2017 wraz z uzasadnieniem zmian oraz w materiałach wydruki nowej wersji planu, P. Obojska przekazała syntetyczne zestawienie, które zawierało dane dotyczące liczby nowych operacji oraz uzasadnienie z czego one wynikały. W porównaniu z poprzednią wersją planu przyjętą przez grupę GTI w głosowaniu w trybie obiegowym w styczniu 2016, zostały wprowadzone dwa rodzaje zmian: w operacjach wpisanych uprzednio oraz wprowadzono nowe operacje.

Zmiany były spowodowane tym, że został zwiększony budżet i pojawiły się nowe operacje, gdyż wzrosło zainteresowanie tymi zagadnieniami.

Pani Iwona w planach dla poszczególnych podmiotów - CDR i w WODR zreferowała zakres zmian, powód zmian oraz ich liczbę w stosunku do wersji poprzedniej planu operacyjnego. Najczęściej pojawiające się zmiany dot. korekt w budżecie i zmiany terminu realizacji lub

liczby uczestników operacji. Ponadto p. Obojska w prezentacji podała liczbę nowych operacji w rozbięciu na działanie 2 i 5, w poszczególnych WODR i CDR.

Po prezentacji odbyła się dyskusja.

Prof. Golka zadał pytanie - dlaczego prezentowane tematy dotyczą tylko WODR-ów, a partnerzy nie mieli szans zgłaszania operacji. Zgodnie z tym co mówiono na I posiedzeniu grupy GTI w grudniu 2015 r., miała być jeszcze możliwość zgłaszania operacji, ale tej szansy jednak nie dano np. w działaniu 5 takim instytucjom jak SITR NOT.

I. Obojska odpowiedziała, że partnerzy nie mieli możliwości zgłaszania nowych operacji do Planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR, gdyż nie ogłaszano naboru na operacje partnerów. Zapis w obecnie obowiązującym Planie Działania KSOW dopuszcza przeprowadzenie tylko I naboru w ramach dwuletnich planów operacyjnych. Tylko jednostki tworzące sieć, czyli CDR i WODR-y miały szansę na wprowadzenie nowych operacji do dwuletniego Planu Operacyjnego w trybie zmian.

H. Skórnicki dodał, że tak jak poinformował p. dyr. Rodzik – po naszym I posiedzeniu GTI zmieniła się koncepcja naboru operacji, w grudniu 2015, czy styczniu 2016 nie wiedzieliśmy, że będzie znacząca zmiana w naborze wszystkich operacji, w tym w naborze projektów od partnerów, a to dotyczyło zarówno KSOW jak i SIR. Poprzedni system był dość skomplikowany, jeden podmiot składał pomysł na projekt i wniosek, ale kto inny go realizował. Teraz pojawił inny pomysł na sposób aplikowania do planu operacyjnego KSOW przez partnerów.

Za-ca Dyr. M. Osińska, BPT wyjaśniła, że obowiązujące przepisy, w tym dokumentacja programowa zezwalała na jeden nabór operacji i projekty partnerów w planie operacyjnym KSOW 2016-2017 w zakresie SIR są z tamtego naboru. Zmiana ustawy dot. PROW 2014-2020, zmiana rozporządzenia regulującego funkcjonowanie KSOW oraz rozporządzenie dot. pomocy technicznej umożliwią uruchomienie naboru dla projektów partnerskich, który jest planowany pod koniec bieżącego roku. Konieczne jest wejście w życie nowych podstaw prawnych.

E. Grodzka, DSAR, MRiRW poprosiła p. I. Obojską o zreferowanie rodzajów operacji zgłoszonych w planie.

I. Obojska wyjaśniła, że jest to dość trudne, bo to bardzo szeroki przekrój operacji, a w każdym województwie są ważne inne kwestie, np. w woj. warmińsko-mazurskim dotyczą np. produkcji mleka, czy spotkań seminaryjnych z naukowcami. Ogólnie są to przede wszystkim szkolenia, seminaria, wyjazdy studyjne.

H. Skórnicki podał przykład, że w CDR jest projekt z wyjazdu studyjnego dla brokerów i partnerów KSOW (ok. 40 osób) w październiku 2016, do Czech i Austrii, czyli tam gdzie już są roczne doświadczenia z funkcjonowania brokeryngu oraz funkcjonuje kilka grup

operacyjnych - w przypadku Austrii. Celem jest też wymiana doświadczeń nt. SIR, sposobu organizacji działań prowadzonych przez Sieć oraz to, jak funkcjonują usługi brokerskie. W Czechach jest trochę inna organizacja, tam brokerzy są zatrudnieni przez ministerstwo, prowadzą działania innowacyjne, korzystając nie tylko z działania „Współpraca”, ale też z innych źródeł finansowania. Te przykłady przydadzą się w naszej pracy i pracy brokerów.

Pytanie zadał p. R. Kogut, MRiRW - czy jest informacja, jakiego rzędu, np. w ujęciu procentowym, są to oszczędności w stosunku do pierwszej wersji planu operacyjnego.

I. Obojska CDR nie miała ze sobą zestawienia odnośnie takich informacji, ale skala oszczędności zależy od operacji, może to być wartość 10-20%”.

H. Skórnicki skonkludował, że wprowadzenie zasady konkurencyjności spowodowało oszczędności. Poza tym czasami termin uruchomienia operacji miał znaczenie. Szereg inicjatyw podjęto wcześniej, procedura akceptowania planu się opóźniła, więc każdy ograniczał do minimum ryzyko.

Prof. R. Hołownicki po analizie planu stwierdził, że wiele działań jest bardzo podobnych do siebie, a inne nie do końca wyczerpują wszystkie możliwości. W opinii profesora brakuje seminariów z zaproszonymi gośćmi z zagranicy, co byłoby alternatywą dla niektórych wyjazdów studyjnych, np. dotyczących rolnictwa precyzyjnego. Dzięki takiemu rozwiązaniu można zaoszczędzić środki finansowe i zwiększyć grono uczestników projektu. Można także organizować konkursy np. dla racjonalizatorów, co stymuluje aktywność innowacyjną.

Zapytał także, jak kształtuje się współpraca ODR z jednostkami naukowymi w regionie, z którego pochodzi wnioskodawca. Warto również zaangażować lokalnych liderów. Korzystajmy w większym stopniu z własnych zasobów, a nie tylko z zagranicznych wzorców. Jeśli polskie rolnictwo ma konkurować z rolnictwem zagranicznym, to musimy wypracowywać lepsze technologie niż te, którymi obecnie dysponują nasi zagraniczni konkurenci.

P. prof. Hołownicki zadał pytanie, jak wygląda udział przedstawicieli nauki w prezentowanych operacjach?

I. Obojska odpowiedziała, że w większości operacji szkoleniowych wykładowcami są przedstawiciele nauki.

H. Skórnicki dodał, że operacje przygotowane przez CDR kładą duży nacisk na aspekty praktyczne, np. warsztaty organizowane z Instytutem Zootechniki w gospodarstwach, gdzie są dobre rozwiązania w produkcji mleka; czy z zakresu rolnictwa ekologicznego z technologii produkcji ekologicznej dla kadry doradczej i dla rolników.

Prof. Golka zwrócił uwagę, że przydałoby się bardziej skoordynować podejmowane działania, należałoby zacieśnić współpracę z WODR, bo tej współpracy nie widać w operacjach.

I. Obojska stwierdziła, że bardzo ciężko było by to połączyć.

Prof. Hołownicki zadał pytanie, czy jest możliwe by pracownicy naukowcy mogli uczestniczyć w studiach podyplomowych?

I Obojska odparła, że nie ma takiej możliwości, nie jest to koszt kwalifikowalny; jest on kwalifikowalny w przypadku pracowników WODR wykonujących zadania na rzecz SIR.

H. Łucjan zabrał głos w kwestii pytania profesora i wyjaśnił, że w poprzednim okresie programowania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego były środki na kształcenie. Czy pracownicy ODR lub administracji publicznej mają możliwość wsparcia w ramach takich funduszy?

H. Skórnicki odpowiedział, że jest taka możliwość, ale tylko w ujęciu regionalnym, z innych źródeł finansowania.

p. M. Suszko zgłosiła propozycję, by po okresie realizacji pierwszych operacji z planu można było się podzielić swoimi doświadczeniami, np. każde województwo wybrałoby najlepszy projekt, CDR by to opracował i przy okazji kolejnego spotkania można to zaprezentować GTI.

p. J. Pręgoszka zadała pytanie - z czego wynika tak mała liczba projektów partnerskich?

p. I. Obojska wyjaśniła, że podczas naboru w październiku 2015 r. mała liczba partnerów wiedziała o działaniu „Współpraca” czy o SIR; zgłoszono mało projektów partnerskich, a z nich na etapie oceny formalnej i merytorycznej odrzucono, jeszcze te, które nie uzyskały minimalnego pułapu punktów.

Pan Przewodniczący zamknął dyskusję dot. nowej wersji planu operacyjnego KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR.

Ad. 6)

Przewodniczący zarządził głosowanie pod Uchwałą nr 4 Grupy tematycznej ds. innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich działającej przy Grupie roboczej do spraw Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z dnia 8 września 2016 r. w sprawie zaopiniowania zmian w Planie Operacyjnym KSOW na lata 2016-2017 w zakresie SIR dla działań: „Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz ułatwianie tej współpracy” oraz

„Działań na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich”.

Uchwała nr 4 została przyjęta jednomyślnie.

ZA było 31 głosów, 0 głosów przeciw, nikt nie wstrzymał się od głosu, osób uprawnionych do głosowania: 31.

Ad. 7)

Pani I. Obojska przeszła do prezentacji nt. bieżącej informacji o funkcjonowaniu SIR w Polsce. W sposób syntetyczny zreferowała najważniejsze działania SIR: m.in. udział w konsultacjach 3 projektów rozporządzeń, m.in. dot. rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie określenia wysokości limitów środków dostępnych w ramach schematów pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Współpraca” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 oraz projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy technicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; tworzenie dokumentów strategicznych, takich jak m.in. koncepcja działalności Sieci na 2016 rok, koncepcje transferu wiedzy w rolnictwie; realizacja współpracy z europejskim partnerstwem EIP-AGRI. Podjęto próby (przez CDR) w zakresie nawiązywania i zacieśniania współpracy z jednostkami naukowymi oraz z osobami i podmiotami tworzącymi sieć; prowadzenia monitoringu planu operacyjnego z wykorzystaniem baz danych.

W tej części posiedzenia uczestnicy poinformowali o kilku interesujących wydarzeniach.

21.X.2016 r. odbędzie Forum Inteligentnego Rozwoju, gdzie niestety nie występuje tematyka dot. rolnictwa i sektora rolno-spożywczego. P. Prof. Hołownicki przedstawił propozycję p. przewodniczącemu Skórnickiemu, żeby zorganizować panel dyskusyjny pn. „Innowacyjny sektor rolno-spożywczy”, bo jak podkreślił Pan Profesor, największym osiągnięciem ostatniego 25-lecia jest dynamiczny rozwój polskiego sektora rolno-spożywczego.

P. Skórnicki przytoczył przykład targów AgroTech w Kielcach, gdzie CDR w Radomiu razem z 9 instytucjami badawczymi zorganizowali tzw. wyspę innowacji, w tym stoisko informacyjno-promocyjne „Wiedza i innowacje”, gdzie prezentowano wyniki prac badawczych w zakresie rozwiązań innowacyjnych w rolnictwie, odbywały się konsultacje w zakresie technologii produkcji rolniczej, przetwórstwa produktów rolnych, pozyskiwania funduszy na rozwój obszarów wiejskich. Targi odwiedziło ok. 100 tys. rolników.

W dyskusji padła propozycja współpracy doradców z naukowcami m.in. w formie spotkań branżowych w instytutach naukowych.

Prof. Golka zachęcał do uczestnictwa w Centralnych Tragach Rolniczych w Nadarzynie, które będą organizowane pod koniec listopada br. W planach są wystawy maszyn, zwierząt oraz produktów branży rolno-spożywczej.

Ad. 8)

H. Skórnicki przekazał informację na temat grup zadaniowych Europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rozwoju (EIP-AGRI). Pan Skórnicki omówił zakres kompetencji grup i cele prac. Są to grupy ekspertów (m.in. naukowcy, doradcy, rolnicy) koncentrujących się na konkretnym temacie, w ramach grupy omawiane są wyniki badań, najlepsze praktyki i rozwiązania itp.; grupa może podejmować inicjatywy i mieć wpływ na kierunki badań. Pan Przewodniczący wyszedł z propozycją utworzenia podobnych grup zadaniowych SIR w Polsce. Podał 5 proponowanych obszarów do rozważenia: produkcja roślinna, zwierzęca, rolnictwo ekologiczne i ochrona środowiska, agrobiznes, rozwój obszarów wiejskich.

Zwrócił się z prośbą do uczestników spotkania o przesłanie propozycji w jakich obszarach można te grupy utworzyć, a uchwałę GTI można będzie podjąć w trybie obiegowym, w tym roku wato uruchomić 3-4 grupy. Można skupić się na obszarach priorytetowych, np. mleko, trzoda chlewna, rolnictwo ekologiczne. Dobrym pomysłem byłoby, aby mieć w składzie grup zadaniowych przedstawicieli branżowych organizacji rolniczych, ekspertów, naukowców w danej dziedzinie, praktyków i doradców. H. Skórnicki podkreślił, że lepiej powołać grupę na czas 1 roku, która popracuje w konkretnym obszarze i na koniec zaprezentuje swój dorobek, najlepsze przykłady, rozwiązania funkcjonujące w praktyce.

Wyjaśnił, że praca w grupie jest nieodpłatna i jest to raczej forma wolontariatu, obejmuje tylko zwrot kosztów podróży, wyżywienia itp.

P. Skórnicki dodał też, że prowadzona jest współpraca z grupami zadaniowymi EIP-AGRI i w pracach grup uczestniczą pracownicy CDR oraz pracownicy instytutów naukowych. Może na następnym posiedzeniu GTI zostanie zaprezentowany dorobek grup zadaniowych EIP-AGRI.

Na zakończenie p. Minister Zarudzki poinformował, że koordynatorem działań SIR jest CDR. Minister dodał także, że jesteśmy na takim etapie, gdzie doradcy i pracownicy doradztwa, zaczynają intensywną pracę na rzecz polskiego rolnictwa we współpracy z ministrem rolnictwa. Podkreślił, że ważna jest wymiana informacji, szerszy dostęp do informacji dzięki takim partnerom jak rzecznik prasowy MRiRW, CDR, WODR oraz biura powiatowe ODR i nowoczesnym kanałom informacyjnym.

Dodatkowo Minister poinformował uczestników o akcji informacyjnej, w ramach której Redakcja Rolna TVP1 nakręciła 12 filmów promujących dobre doświadczenia z wdrażania PROW 2007-2013 w kontekście wykorzystania instrumentów finansowych PROW 2014-2020. Filmy zostaną wkrótce wyemitowane w TVP1.

Posiedzenie zamknął p. H. Skórnicki, przewodniczący grupy GTI.

Sporządziła: Barbara Kucharska

